

بررسی سرعت و دوره پر شدن میوه زرشک بیدانه

قنبر لائی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

به منظور بررسی سرعت و دوره پر شدن میوه زرشک بیدانه در اسفند ماه سال ۱۳۷۵ چند اصله درختچه زرشک بیدانه در روستای مرغزار از توابع شهرستان فاروج واقع در شرق استان خراسان شمالی کشت گردید. در طی سالهای ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳ با نمونه گیری در فاصله زمانی هرده روز یک بار در حد فاصل بین گرده افشانی تا رسیدن فیزیولوژیکی میوه با برداشت ۳۰۰ حبه در هر بار پس از خشک نمودن و تعیین

وزن میوه سرعت و دوره پر شدن میوه بررسی شد. پس از عمل لقاح در گل‌های زرشک در ابتدا تخمدان متورم و به حالت گرد در می‌آید که شکل‌گیری اولیه میوه می‌باشد و سپس به مرور زمان میوه در دو جهت طولی و عرضی رشد میکند که نسبت سرعت رشد در جهت طول به عرض بیشتر می‌باشد. بطور کلی این روند رشد در جهت طولی و عرضی به حالت سیکمونی‌دیدی می‌باشد. بنابراین می‌توان الگوی رشد میوه زرشک از باروری تا رسیدن فیزیولوژیکی به سه مرحله تقسیم نمود.

مرحله اول: بایک دوره نمایی کند شروع که در این مرحله ساختمان اولیه میوه شکل می‌گیرد در پایان این مرحله حدود ۵٪ ماده خشک نهائی میوه تشکیل می‌شود و طول این مرحله حدود ۲۵ روز است.

مرحله دوم: در این مرحله سرعت رشد میوه در جهت طولی و عرضی ثابت و به بالا ترین مقدار میرسد (مرحله رشد خطی) که در حد فاصل ۲۵ تا ۹۰ روز پس از گرده افشانی می‌باشد. در این مرحله موادی از جمله قندها، ویتامین ها... در میوه جمع می‌شوند. که در این مرحله حدود ۸۸٪ ماده خشک نهائی میوه تشکیل می‌شود.

مرحله سوم: این مرحله هنگامی شروع می‌شود که سرعت انباشته شدن مواد در میوه کاهش یافته و بنا رسیدن فیزیولوژیکی میوه به پایان می‌رسد در پایان این مرحله میوه به حداکثر وزن نهائی خود می‌رسد این مرحله از حدود روز ۹۰ تا ۱۲۵ می‌باشد و حدود ۷٪ از ماده خشک نهائی در این مرحله تشکیل می‌شود. بطور کلی در مرحله اول و دوم کمیت میوه تغییر می‌کند که این تغییر کمیت بیشتر در جهت طولی و عرضی می‌باشد که بیشترین تغییر در روند رشد در مرحله دوم و به صورت خطی می‌باشد. در مرحله سوم طی یکسری فرآیندهای شیمیایی تغییر در کیفیت میوه صورت می‌گیرد که باعث تغییر در رنگ و مواد ذخیره‌ای میوه شده و باعث افزایش ارزش اقتصادی میوه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: زرشک، سرعت و دوره پر شدن، گرده افشانی، روند سیکمونی‌دیدی، مرحله رشد خطی.